

Список літератури:

1. Гейман О. А. Нелинейность экономики и неравномерность развития регионов: [монография] / О. А. Гейман. – Х.: ФЛП Либуркина Л. М.; ИД «ИНЖЭК», 2009. – 428 с.
2. Лубков А. Р. Синергетический подход к исследованию экономических систем: [монография] – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://zhurnal.lib.ru/l/lubkow_a_r/sinergetice.shtml.
3. Чернишова Л. І. Банківська самоорганізація в умовах невизначеності / Л. І. Чернишова // Праці Одеського політехнічного університету. – 2011. – Вип. 3 (37). – С. 58-64
4. Мірошниченко Г. О. Біфуркаційний характер розвитку банківської системи / Г. О. Мірошниченко // Сталий розвиток економіки. – 2013. – №1 (18). – С. 361-364.

ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

*Рубан Т.Є., к.е.н., доц., доцент кафедри фінансів та банківської справи,
Шин А.О., магістрант,
ДонНТУ, м. Донецьк, Україна*

Сучасний банк – це комерційна структура, яка працює в конкурентному середовищі й активно розвиває свою діяльність на фінансовому ринку. Головним її напрямком залишається кредитування суб'єктів господарювання й фізичних осіб. Об'єктами управління кредитною діяльністю є не тільки окремо взята кредитна операція, а й сукупність усіх наданих банком кредитів, розрахунків за їх видачу, погашення, нарахування та сплати відсотків, тобто кредитний портфель банку. Головна мета управління кредитним портфелем комерційного банку полягає в забезпеченні максимальної доходності за певного рівня ризику [1].

Тому метою статті є визначення завдань та принципів у процесі формування кредитного портфеля комерційного банку.

Кредитний портфель – сукупність усіх банківських позик, що структуровані за певними параметрами відповідно до завдань визначеної банком кредитної політики. Як економічна категорія «кредитний портфель» відновлює три аспекти банківської діяльності, пов'язані між собою – дохідність, ліквідність і ризик. До формування поняття кредитного портфеля відносять основні принципи діяльності комерційного банку, а також стратегічні цілі. До їх числа належать: максимізація прибутку; забезпечення ліквідності;

мінімізація ризиків; досягнення стабільної конкурентної переваги на ринку; забезпечення зростання вартості банку; найбільш повне задоволення потреб клієнтів; сприяння розвитку економіки.

Загальна сума кредитного портфеля визначається за балансовою вартістю всіх кредитів банку, в тому числі прострочених, пролонгованих і сумнівних, і вартістю позабалансових зобов'язань банку з кредитування.

Проаналізуємо динаміку кредитного портфеля комерційних банків України за 2008-2013 рр. Як видно з табл., динаміка кредитного портфеля топ-десятки провідних українських банків, за даними Українського банківського порталу, у 2008-2009 рр. була негативною у зв'язку із світовою фінансовою кризою в Україні, більшість українських банків зменшили обсяг кредитного портфеля (крім ВТБ). Найбільшу частку в кредитно-інвестиційному портфелі банків України станом на 01.09.2013 р. займає Приватбанк (22,3 %).

Таблиця

Динаміка кредитного портфелю у комерційних банках України

Банк	Кредитно-інвестиційний портфель, млн. грн.						Питома вага банків України в кредитно-інвестиційному портфелі у вересні 2013 р., %
	2008	2009	2010	2011	2012	01.09.2013	
ПриватБанк	71654	67432	89543	100987	112214	126286	22,25
Ощадбанк	51176	51006	48246	63211	70901	76279	13,44
Укрсоцбанк	42796	4573	30799	27089	25287	21558	3,80
ВТБ Банк	18666	2990	23289	28552	24902	19629	3,46
ОТР Банк	29941	5183	22799	19517	16677	14610	2,57
Альфа-Банк	28849	1463	19734	19596	17946	21354	3,76
Фінанси та Кредит	16460	4897	16678	16781	16728	17656	3,11
Перший Український Міжнародний Банк (ПУМБ)	17259	2565	12350	23409	19076	22704	4,00
Інші (103) банків							43,62

Джерело: [2]

Питома вага першої топ-десятки українських банків в структурі кредитно-інвестиційному портфелю банківської системи України складає 56,4 %, інших 137 банків – 43,6 %.

Основними цілями формування кредитного портфелю є: високий рівень доходу в поточному періоді; високий темп очікуваного доходу в майбутній довгостроковій перспективі; мінімізація рівня ризиків кредитного портфелю; дотримання необхідної ліквідності кредитного портфелю.

В управлінні кредитним портфелем банку необхідно дотримуватися таких принципів [3]:

принцип цільової спрямованості кредитного портфеля на виконання завдань державної кредитної політики;

принцип забезпечення якнайменш загрозового рівня ризикованості кредитного портфеля;

принцип забезпечення дохідності кредитного портфеля банку.

Розглянемо їх детальніше. Перший принцип визначає структуру кредитного портфеля за різними форматами. Він суттєво відрізняється від загальноприйнятого тлумачення, яке лише спрямовує позичальника на цільове використання кредитних коштів у межах кредитної угоди. Другий принцип гарантує стабільність діяльності окремого банку та банківської системи в цілому. Він включає розробку стратегічного портфеля, відбор найменш ризикованих проектів і надійніших позичальників, забезпечення майнових та інших гарантій. Реалізація третього принципу потребує не тільки платності кредитів, а й зв'язку ціни кредиту з рівнем ризикованості кредитного портфеля, а також іншими чинниками ціноутворення на кредитні послуги.

Отже, кредитний портфель банку – це не лише технічна сукупність окремих кредитних активів, а й сукупність економічних відносин кредитора і позичальників. Найважливішим питанням для банку є оцінка й регулювання ризикованості кредитного портфеля, а головна мета процесу управління кредитним портфелем – забезпечення максимальної прибутковості та мінімізація рівня ризиків.

Список літератури:

1. Тептя О.В. Організація системи управління кредитним портфелем у комерційному банку / О.В. Тептя // Вісник Хмельницького національного університету. Серія “Економічні науки”. – 2010. – № 5. – Т. 2. – С. 141 – 144.
2. Український банківський портал. Офіційний сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://banker.ua/officialrating/investment/credit>.
3. Голуб В.М. Управління кредитним портфелем комерційного банку. Автореф. дис. к.е.н.: 08.04.01 / В.М. Голуб; Київ. нац. екон. ун-т. — К., 2004. — 19 с.